

“Allò que distingeix les veus dels meus relats és la visió dels angles morts”

Borja Bagunyà (Barcelona, 1982) publica a Proa el recull de narracions *Defensa pròpia*, premi Mercè Rodoreda. Anteriorment havia publicat un primer recull, *Apunts per al retrat d'una ciutat*.

—El primer relat, “Desirée”, és un monòleg coral. Treus veus que s'alternen de sobte, sense advertir-ho al lector: un pare, una mare i una filla adolescent. Us ho vàreu proposar com un repte?

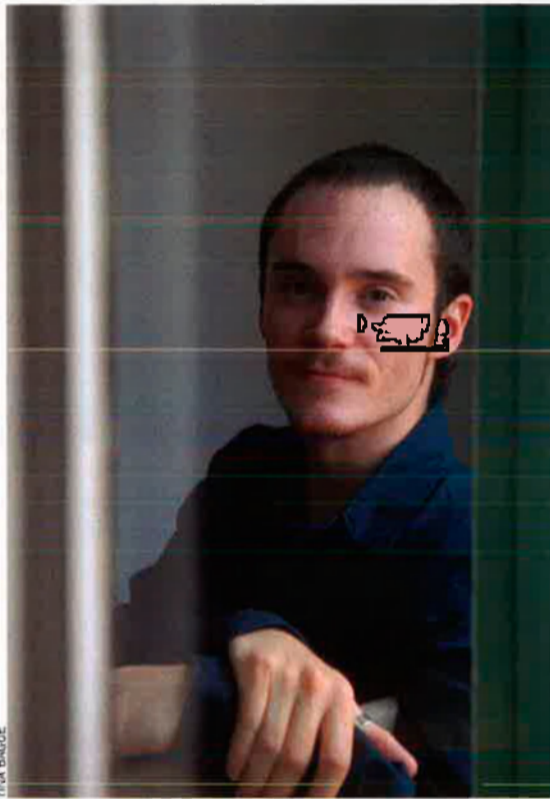
—Tots els contes me'ls vaig proposar com un repte. El repte era trobar una forma que s'ajustés al tema. Cada tema exigeix una forma. La idea de “Desirée” era ajuntar totes tres veus, en discussió constant i sense canvi formal. Eren tres veus paral·leles que es trobarien en un punt de fuga, hipotètic. El lector seria el punt de fuga, el lector que llegeix el relat com un tot.

—En els relats restants el repte no inclou una proposta formal tan agosarada.

—No. El repte comú dels relats és el del pintor que, en fase d'aprenentatge, quan busca el seu estil, surt al carrer i en aquest acte el troba. Els contes menys agosarats responen a aquest gest, el del qui prova d'explicar-se a si mateix. Per això hi ha aquest retratisme excessiu. Sempre buscant el tema en comú de la persona que es construeix en el seu discurs. És impossible de separar-hi el discurs de la persona.

—També és producte d'aquesta actitud del pintor en fase d'aprenentatge que vol veure si és capaç de pintar tot allò que veu, el fet que la veu dels relats ho vulgui abastar tot, en aquest cas una vida?

—Sí. Però a diferència del pintor, que observa una cosa exterior a ell, els personatges lluiten amb la pròpia història i ja és responsabilitat d'ells que expliquin una cosa o una altra. Això és el que em sembla més interessant, que la confessió posa en evidència el personatge per allò que explica i per les coses en què posa èmfasi, però també per allò que calla. El paral·lel seria com explicar un viatge. Com una experiència rica i complexa es converteix en relat que intenta encloure-la i com aquest relat és el que et perdurarà, i acabaràs recordant més la història del viatge que no el viatge en si.



Borja Bagunyà publica a Proa el recull de narracions *Defensa pròpia*, premi Mercè Rodoreda 2006.

—No teníeu por que la veu parlés de forma espontània i incontrolada?

—La por sempre hi és. Però aquí és on rau el repte de cada història. La idea és de concebre el relat com un espai d'equilibri en què la història i la veu es disputen la centralitat.

—Sense guanyadors ni perdedors.

—Exacte.

—Éreu conscient que hi ha una part d'immaduresa en les vostres veus, perquè parlen de la vida en general sense haver-la viscut del tot?

—Sí. Precisament allò que distingeix aquestes veus és la visió dels angles morts, tot i que en el moment que s'expliquen comprenen la vida més bé que no la comprenien. El procés és més de coneixement que no de descripció. D'aquí ve que aquesta immaduresa sigui producte d'una falta de perspectiva, d'una perspectiva limitada.

—Podríem dir que la veu serveix per a acostar el lector a cada personatge i, alhora, per a comprovar la dificultat de copsar el món a través de la veu dels personatges, en definitiva, del narrador?

—Sí. És la descoberta del punt de vista en narrativa. En el moment que la paraula no pot oferir allò que voldríem per a comprendre la realitat és quan apareix la persona com a tema propi de la literatura. Precisament perquè el llenguatge ja no es pot separar de l'ús del llenguatge cal que sigui usat per un personatge o per un narrador.

—Pel que dieu, el recull vol ser homogeni, no?

—Del tot. Tots s'enfronten a la mateixa problemàtica, la distància entre el personatge i el discurs.

—També heu volgut que els personatges fossin corrents.

—Sí. Res de personatges estrafolaris ni extraordinaris. Era important que fossin personatges corrents.

—Essent personatges corrents i en formació, no hi havia el risc que caiguessin en el tòpic, en la reflexió immadura?

—Era un risc i el repte: fer interessant gent que tothom creu que coneix. Capgirar aquests personatges em semblava més difícil que no pas fer personatges estrambòtics.

Lluís Bonada